

В края на миналата седмица проруската партия „Възраждане“ разпространи информация след среща на нейния лидер Костадин Костадинов с министъра на образованието и просветата Красимир Вълчев, че партията е постигнала „пълна победа“, тъй като „спря обучителните семинари, които подменяха историята ни“. Става въпрос за обучителен курс, провеждан от Министерството на образованието и науката (МОН) на педагогически кадри по нова учебна програма по история и цивилизации за X клас, която беше приета в началото на 2018 г. и по която ще се преподава от тази есен. От „Възраждане“ обявиха, че от обучителния курс са изгонени „скандални обучители Рая Заимова и Лъчезар Стоянов“. От [МОН официално опровергаха тези фалшиви новини](#) . Сайтът [desebg.com](#)

се свърза с един от атакуваните историци доц.

Лъчезар Стоянов

(НБУ), който бе любезен да даде интервю на журналиста Христо Христов.

Доц. Стоянов, каква е причината вашето име да стане прицелна точка на гнева на проруската партия „Възраждане“, която „обяви“, че сте „скандален учител“ и че сте „изгонен“ от обучителния курс на МОН по новата програма по история за X клас, който всъщност приключи през месец април преди Великден?

– За да ви отговоря и да бъда коректен трябва да кажа, че тази история има своята предистория. И в предисторията се крият отговорите на сегашния момент.

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Май 2019 18:11

Първоизточникът на тези атаки е, че аз съм един от инициаторите на публичното обсъждане на изработената програма по история от МОН преди тя да бъде приета в този вид, в който е сега.

На това обсъждане в Министерството, в което участва и проф. Евелина Келбечева, ясно пролича целенасочена и преднамерена идея в цялата програма да се премахнат всички неудобни, или както чиновниците в МОН ги представяха, конфликтни българо-руски и българо-съветските отношения и по-късно самия комунистически период.

Вие говорите за началото на публичното обсъждане на учебната програма по история за X клас, което се проведен през есента на 2017 г.?

– Да, точно така. Тогава аз се обърнах с едно писмо до министъра на образованието и до отговарящия за изработването на програмата в МОН, в което в няколко точки мотивирах преднамереността на тези пропуски, които биха силно ощетили и манипулирали знанието на българските младежи.

Кои бяха тези пропуснати моменти от историята на българо-руски и българо-съветски отношения?

– Първото, бе напълно изличаването от историческото познание въпросът за ролята на Русия за детронирането на българския княз Александър I Български и скъсването на българо-руските отношения.

Беше дадена и една формулировка „социално-политически сблъсъци през 20-30-те години на XX век”. Липсваше предизвиканото от Коминтерна – това е признат от всички и влязъл в световната историография факт – че именно Коминтерна предизвиква вътрешен въоръжен метеж през 1923 г. в България, който десетилетия наред бе представян от комунистическата партия като Септемврийско въстание. И последвалите кървави събития, които продължават, финансирани с много пари на Коминтерна, довели до една гражданска война в периода 1923-1925 г. В програмата нямаше и дума

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Май 2019 18:11

за атентата в църквата „Св. Неделя“ през 1925 г. – най-кървавият атентат през XX век, дело на военната организация на БКП. Нямаше и още редица важни факти, свързани с ключови събития от нашата история.

Отсъстваше и ролята на Коминтерна (1919-1943) и Комунистическо информационно бюро (1947-1956) – две международни организации, ръководени от Москва и контролиращи и финансиращи българските комунисти. Много е неудобно за наследниците на БКП да се говори за Коминтерна, защото българските комунисти са били негово поделение, част от една централизирана световна комунистическа организация, създадена, финансирана и пряко подчинена на Кремъл. Имаше съпротива до края тези „подробности“ да не влизат.

Оттук се започна един много тежък сблъсък с част от чиновниците в администрацията на МОН, които са отговорни лица, но правеха всичко възможно да се заматат тези важни факти и да се избегне някаква основна промяна в програмата към 2017 г.

Какви бяха съображенията, аргументите на тези чиновници?

– Никакви. Бяха намерили няколко учители клакьори за това колко добра била програмата и няколко второстепенни представители на академичните среди, първостепенните не посмяха да се противопоставят. Казваха: „Ами това трябва ли да се учи? Защо трябва да преподаваме точно това? Нашето общество и без това е разделено, защо трябва допълнително да го разделяме?“ Моето мнение е, че знанието не може да разделя. Манипулацията е тази, която разделя! Това е, което те преследват.

С помощта на още няколко колеги в поредица от заседания успяхме да се преборим с тази съпротива. През януари 2018 г. министърът на образованието и науката Красимир Вълчев утвърди новата програма, в която една голяма част от това, което трябваше да влезе, беше прието. Тя отговаря на огромния нов изворен материал и съвременна научна литература за българската история. В нея бе приет цял раздел за периода 1944-1989 г., който задължава да бъдат разгледани в час всички основни аспекти на тоталитарния режим на БКП.

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Май 2019 18:11

Да припомним на читателите, че след приемането на тази нова учебна програма за история за X клас [БСП вдигна скандал в парламента](#) и поиска оставката на министър Вълчев, но [ГЕРБ го защити заедно с програмата](#), както и най-активните представители на академичната общност направиха същото.

– Точно така. Управляващите защитиха тази реформа, която беше обещавана от много предишни ръководства на МОН, но нищо не бе направено.

Второто, което срещна съпротива е променената методология. Дълги години децата бяха карани да наизустяват някакъв материал. Комунистите убиха интереса към историята с наложената от тях теза, както беше в предишната програма, под девиза за деполитизация, че в училището трябва да се дават само някакви голи факти. Историята бе превърната в най-отвратителния предмет – да се наизустяват имена дати и събития. Сега нещата се променят. В това информационно общество, в което живеем и когато децата могат да намерят цялата фактология в телефоните си, това е абсолютно недостатъчно. Тук няма най-важното в посланието на историята, а именно посланието за добро и лошо, за морал и за ценности. Защото независимо от това, че само единици от децата ще продължат да се занимават с история, целта е чрез историята да се опитаме децата да станат добри граждани. Това е голямото предизвикателство пред образованието – как да направиш децата добри, активни и мислещи хора.

В системата на гимназиалното образование историята е ключовият предмет, върху който се гради т. нар. гражданското образование. Тя е и ценностната ориентация за това, което трябва да научат децата да са добри граждани и добри европейци. И „критиците“ на програмата ги боли точно от този нов подход. Аз това и обяснявах на всички групи по време на обучителния курс на учителите в началото на тази година – за да бъдат наистина верни на призиванието си да бъдат учители – да се опитат много стриктно да разделят политическата система на една тоталитарна идеология от процесите в обществото.

Колкото и да е бил тоталитарен един режим никога не е успявал напълно да владее обществото. Хубавите неща в живота ги е имало въпреки тоталитарното управление на БКП. Дори в самата партия има хора, които са против догмата и т.н. Знаете, че немало бивши комунисти или разочаровани членове на партията са активни в края на 80-те години и началото на демократичните промени.

Направи ми впечатление, че атаката срещу вас и колежката ви Рая Заимова от миналата седмица стана в една предизборна ситуация и предизборна кампания. Курсът на преквалификация на над 700 учителите беше през януари-април (до Великден) тази година и ако някой е искал да се оплаче за нещо нередно, е могъл да го направи в този период, а не в средата на месец май, в последните дни от предизборната кампания.

– Без съмнение това е предизборен ход на хора, които единствено чрез скандали се надяват да получат някаква обществена подкрепа. Още повече, че цялата атака се основава на някакво анонимно писмо до лидера на „Възраждане“.

В същото време крайната оценка на обучителния курс, който МОН съобщи официално, е висока.

– Да, оценката е много добра и тя е дадена чрез анонимна анкета с учителите – средната оценка е 5,30. Има двама недоволни души от над 700 учители. Очевидно е, че огромната част от учителите са удовлетворени от обучението, което споделяха и пред нас, защото са научили много нови и полезни за тях неща.

Накрая на разговора с вас, ми се ще да отбележим, че това, което стана в България с приемането на нова учебна програма по история за X клас и преквалификацията на част от педагогическите кадри отдава е направено в другите страни от бившия съветския блок в източна Европа – Полша, Чехия, Словакия, Унгария, Словения, Румъния, в бившата ГДР, днес част от обединена Германия. В тези страни отдавна политическият дебат е приключил и историята на тоталитарния комунистически режим се изучава така, както се изучава националсоциализма и фашизма. Докога тази част от историята ще предизвиква политическа съпротива у нас и докога едни антибългарски лица, бранещи руските тези и интереси ще се опитват да спъват демократичните процеси в България?

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Май 2019 18:11

– Разбира се, че беше крайно време тази реформа в образованието да се извърши. Ние останахме последни. Не може да си позволим нашите деца да бъдат единствените в Европа, които нямат ясното познание за тоталитарните режими, в частност за комунизма – неговата идеология и практика. Опитите да се спре това знание, да се блокира изучаването му, са опити да се минира европейското бъдеще на нашите деца. Това е абсолютно недопустимо. Мисля, че голямото постижение на новата учебна програма по история и цивилизации за X клас е, че борейки се за неоспоримото знание за миналото, ние се борим за европейското бъдеще на своите деца.

